

محمد مشیری

سکه های آقا محمد خان قاجار

سکه های طلای ایران

سکه های طلای ایران

« برفتند و هر کس درود آنچه گشت
نماند بجز نام نیکو و زشت »

سکه های آقا محمد خان قاجار

و پدرش محمد حسن خان قاجار

تألیف

محمدمشیری

انتشارات گوتنبرگ
خیابان شاه‌رضا روبروی دانشگاه
تلفن‌های ۴۲۴۹۱ و ۴۲۵۷۹

حق چاپ محفوظ و استفاده از مطالب و عکس‌های این کتاب
بدون اجازه مؤلف ممنوع است

این کتاب در مهرماه ۱۳۵۱ شمسی در
چاپخانه مسعود سعد به چاپ رسید

آقا محمد خان قاجار

قاجاریه و محمدحسن خان قاجار

محمدحسن خان قاجار پسر بزرگتر فتحعلی خان که هنگام کشته شدن پدرش ۱۲ ساله بود پس از مرگ وی که به توطئه نادر شاه انجام شد برای بدست آوردن قدرت در تلاش بود و سراسر ایام سلطنت نادر از گریز فراری و در میان ایلات ترکمن متواری بود و گاهی به شهر استرآباد حمله می نمود. در یکی از حملات وی پدرش آقا محمدخان بدست لشکریان نادر اسیر و به مشهد اعزام گردید و در آنجا پس از مرگ نادر بدست برادرزاده اش عادل شاه مقطوع النسل گردید و چیزی نگذشت که آقا محمدخان از زندان رهایی یافته و به نزد پدرش که در این وقت به استرآباد استیلا یافته و دعوی سلطنت می کرد پیوست.

محمدحسن خان مدتها در صحراها سرگردان بود و با باز شکار می کرد و می زیست و حتی روزهایی رسید که از گرسنگی یکی از اسبان خود را خوردند و با سختی و مذلت می گذرانند تا خبر قتل نادر شاه به او رسید رسماً بنای طغیان و سرکشی کرده و با کریم خان زند که پس از بازماندگان نادر بعنوان وکیل الرعایا به حکمرانی و سلطنت ایران رسیده بود به جنگ پرداخت و بر مازندران و طهران و آذربایجان و اصفهان استیلا یافت و در بعضی از جنگها قوای کریم خان زند را شکست داد تا بالاخره در یکی از جنگها که از شیخعلی خان سردار قشون زند در نزدیکی اشرف شکست خورد و از راه بیابان گریخت و سپاهیان شیخعلی خان او را دنبال کردند در میان راه پل شکسته ای پیش آمد و پای اسب محمدحسن خان در گل فرو رفت سبزه علی نام کرد استرآبادی که از ملازمان قدیم وی بود و اخیراً ملازم زندیه شده بود با ده سوار رسید و او را شناخت و پس از جنگ مختصری سر محمدحسن خان را از تن جدا

کرد (جمادی الثانی ۱۱۷۲ هجری قمری) سپس آنرا نزد الواربرد و با جواهر خاصه پیش کریم خان زند که در طهران بسر می برد فرستادند ولی کریم خان از دیدن سروی بسیار متأثر شد و به گریه در افتاد و دستور داد سر را شسته و با تشریفات کامل در زاویه حضرت عبدالعظیم بخاک سپردند و قائل وی را نیز مجازات کرد .

مرحوم سعید نفیسی می نویسد :

« ... در اینموقع کریم خان در دارالعماره طهران در زاویه غربی حیاط معروف به گلستان در سمت چپ موزه محوطه کوچکی است معروف به محلولت کریم خانی نشسته بود به مجرد اطلاع از محتوی توبره یکمرتبه از جای برخاست و همچنان با پای برهنه از نشیمن خود بزیر آمد سر را از توبره در آورده بادیست خود با آب شست ، مویش را شانه زد و گلاب افشاند و سوگواری کرد روز دیگر در تابوت گذاشت و خود پیاده تا دروازه شهر آنرا تشییع کرد و همه بزرگان در بارش را هم بدان کار واداشت و بدینگونه آن را در بقعه شاهزاده عبدالعظیم در جنوب طهران بخاک سپرد، در ۱۱۷۲» به نقل از تاریخ بنیاد قاجار تألیف رضا جهانسوز، ص ۵۸ (تولد محمدحسن خان به سال ۱۱۲۷ هجری قمری بود بدین ترتیب موقع مرگ چهل و پنج سال داشت) .

دارالضرب های محمدحسن خان قاجار

محمد حسن خان در شهرهای زیر به ضرب سکه طلا اقدام کرده است

– اصفهان

– یزد

– تبریز

و در شهرهای زیر سکه نقره ضرب زده است.

– استرآباد

- اصفهان
- کاشان
- مازندران
- قم
- رشت
- تبریز

مشخصات سکه‌های محمدحسن خان قاجار

از محمدحسن خان سکه‌های معدودی مانده است که بسیار نایاب است .

برروی سکه‌های طلای محمدحسن خان نقش شعار شیعی به عبارات زیر : لا اله الا الله ، محمد رسول الله ، علی ولی الله، نقش بسته است.

در پشت سکه‌های وی :

برز سکه از میمنت زد قضا

بنام علی بن موسی الرضا

نقش و ضرب خورده است.

و برروی سکه‌های نقره همان شعار شیعی بصورت بالا و در پشت

سکه :

شد ز یمن دین حق رایج به توفیق خدا

سکه اقبال برنام علی بن موسی الرضا

نقش و ضرب خورده است. (سکه‌های نقره در جای دیگر معرفی خواهد شد).

از سکه‌های طلای محمدحسن خان قاجار تا کنون چهار نوع

دیده شده و ما ذیلا عکس و مشخصات آنها را معرفی می‌کنیم.

از محمدحسن خان تا کنون فرمانی دیده نشده است .

عکس و مشخصات سکه های طلای محمد حسن خان قاجار

- روی سکه :

لا اله الا الله ، محمد رسول الله ، علی ولی الله

- پشت سکه :

بزر سکه از میمنت زد قضا

بنام علی بن موسی الرضا ۱۱۶۹ ضرب اصفهان

- محل ضرب : اصفهان

- سال ضرب : ۱۱۶۹

- وزن ۱۷۰/۱ گرن

محفوظ در بریتیش موزیوم به شماره ۴۰۴

- روی سکه
لا اله الا الله ،
محمد رسول الله ،
علی ولی الله

- پشت سکه
بزرگه از میمنت زد قضا
بنام علی بن موسی الرضا
ضرب تبریز ۱۱۷۰

- محل ضرب : تبریز
- سال ضرب : ۱۱۷۰
- وزن : ۴۲/۶ گرن

محفوظ در بریتیش موزیوم بشماره ۴۰۶

روی سکه -

الاله، الاله
محمد رسول الله،
على ولي الله

- پشت سکه

بزرگ سکه از میمنت زدقضا
بنام علی بن موسی الرضا
ضرب تبریز ۱۱۷۰

- محل ضرب : تبریز

- سال ضرب : ۱۱۷۰

- وزن : نامعلوم

محفوظ در موزه مرحوم حاج حسین آقا ملک

- روی سکه :

لا اله الا الله ، محمد رسول الله ، علي ولي الله

- پشت سکه :

بزر سکه از میمنت زد قضا

بنام علي بن موسی الرضا

ضرب یزد : ۱۱۷۰

- محل ضرب : یزد

- سال ضرب : ۱۱۷۰

- وزن : ۱۶۹/۷

محفوظ در موزه بریتانیا به شماره ۴۰۷

آقا محمد خان قاجار

(متولد ۲۷ محرم ۱۱۵۵ - مقتول در ذیحجه ۱۲۱۱ هجری قمری)
آقا محمد خان مؤسس و اولین پادشاه سلسله قاجاریه، پسر ارشد
محمد حسن خان قاجار بود.

وی در استرآباد بدنیا آمد و بطوریکه گذشت در شش سالگی
بامر عادلشاه افشار خصی گشت.

قسمتی از دوران جوانی او در شیراز تحت نظر کریم خان زند
گذشت در طی ۱۶ سال اقامت در شیراز، کریم خان در حق او لطف و
مهربانی کرد و چون او خود را در نهانی برای جهاننداری آماده می کرد،
غالب اوقات خود را به مطالعه کتاب می گذرانید، کریم خان مکرر در
بعضی امور خویش با او مشورت می کرد و او را پیران و یسه می خواند، در او ان
بیماری کریم خان، غالباً به بهانه شکار در خارج شیراز بسر میبرد و بوسیله
عمه یا خاله خود که در حبالة کریم خان بود از وفات او آگاه گردید.

بعد از وفات کریم خان (۱۱۹۳ ه. ق.) وی بدعوی سلطنت
برخواست، به استرآباد رفت و منازعات طولانی و مستمری را جهت
تحصیل تاج و تخت شروع کرد و یکچند نیز مانند نادر و کریم خان
یکی از احفاد شاه طهماسب ثانی را بنام سلطان محمد ثانی در طهران
به سلطنت برداشت (در ۱۲۰۰ ه. ق.).

پس از فتح و تصرف اکثر بلاد شمالی و مرکزی ایران، خود
را از معارضه برادران خود مرتضی قلی، خان و سپس جعفر قلی خان
آسوده کرد (۱۲۰۴ ه. ق.). آنگاه فارس و کرمان را گرفت و لطفعلی خان
زند را مغلوب و اسیر کرده و با اهانت و عذاب سخت کشت (۱۲۰۸)
پس از آن با ۶۰۰۰ سپاهی بقصد تسخیر گرجستان رفت و هراکلیوس
والی عیسوی آن ولایت را که تحت حمایت کاترین دوم پادشاه روسیه،

در آمده بود مغلوب نمود و تفلیس را بیاد قتل و غارت داد (۱۲۰۹) در بازگشت به تهران تاجگذاری کرد (رمضان ۱۲۱۰) و سپس به خراسان رفت و شاهرخ افشار را که پیری نابینا بود ، بگرفت و برای آنکه نهانگاه ذخایر و نفایس او را کشف کند بر او شکنجه های سخت وارد آورد و آن پیرمرد از آن شکنجه ها وفات یافت (۱۲۱۰).

بعد از فتح خراسان ، برای دفع روسها که در اواخر حیات کاترین دوم لشکر به تفلیس و گرجستان برده بودند اعزام آن ولایت شد و هر چند روسها ، بمناسب وفات کاترین دوم و جلوس پسرش پاول اول ، از خیال تصرف گرجستان بطور موقت منصرف شدند ، لیکن آقا محمدخان از رود ارس گذشته ، در قره باغ ، قلعه شوشی را که بی مستحفظ مانده و در سفر جنگی سابق به تصرف وی در نیامده بود گرفت ، اما سه روز بعد از این فتح ، در همین قلعه بدست چندتن از ملازمان به سبب تقصیری حکم به قتل آنها داده و سپس اجرای حکم را موکول به روز دیگر کرده بود شبانه کشته شد (شب شنبه ۲۱ ذیحجه ۱۲۱۱) جنازه اش را به نجف برده و در آنجا دفن کردند . ماده تاریخ کشته شدن آقا محمدخان کلمه تاریخی است . آقا محمد خان سرداری لایق و حاکمی جدی و خشن ، کینه جوی و بیرحم و قدرت جوی و چاره گر بود . در راه وصول به قدرت از هیچ کاری هراس نداشت . با اینهمه بسیار مدبر و حيله گر بود . تا کار به تدبیر بر می آمد دست به شمشیر نمی برد . وزیرش حاجی ابراهیم خان شیرازی در این باب به سر جان ملکم درست گفته بود : « با همه شجاعتی که او داشت ، سرش هرگز برای دستش کاری باقی نمی گذاشت ».

۱- آقا محمدخان قاجار بارها تاجگذاری کرده است:

— مرتبه اول در ورامین پس از گریختن از شیراز بعد از فوت کریم خان زند و آمدن به طهران و گردآوری سپاه از استرآباد و مازندران در حضور سران قاجار و سرداران و یاران خود در ورامین تاجگذاری کرد و در این تاجگذاری از يك كلاه مسی زرانود استفاده کرد که بعدها آنرا در اصفهان بصورت بسیار جالبی میناکاری

چون فرزند نداشت ، بعد از او سلطنت به برادرزاده اش باباخان رسید که بنام فتحعلی شاه به تخت نشست . (مراجعه شود به ص ۱۸۳ از دائرة المعارف فارسی : مصاحب ، جلد اول) .

— <

کردند و اینک در موزه کاخ گلستان محفوظ است .
— در کتاب بسیار قطوری در دو مجلد بنام دائرة المعارف دانش بشر چنین می نویسد:
« در سال ۱۳۲۰ (۴) در ارومیه تاجگذاری کرد » که به هذیان شبیه تراست تا به تاریخ نویسی زیرا نه موضوع آن درست است و نه تاریخ آن با هیچگونه حقیقتی وفق میدهد و معلوم نشد منظور نویسنده چه بوده است؟
(مراجعه شود به کتاب مذکور چاپ امیر کبیر سال ۱۳۴۹ شمسی ، ص ۷۵۴ ، ستون اول سطر پنجم) .

— مرحوم اعتماد السلطنه در ضمن وقایع سنه ۱۲۰۰ هجری قمری می نویسد:
« در این سال در روز عید نوروز فیروز که روز یکشنبه یازدهم جمادی الاولی بود حضرت آقا محمد شاه در دارالخلافه طهران رسماً جلوس بر تخت شهرباری ایران فرموده شاهزادگان و امرا و بزرگان و اعیان همه در پایه سریر سلطنت ، آنحضرت تبریک و تهنیت گفتند و به کمرهای زرین و شمشیرهای مرصع و عطیات لایقه مفتخر و نایل گردیدند ، سکه و خطبه رونقی تازه یافت ... » مراجعه شود به منتظم ناصری ، جلد سوم ص ۴۲ .

— باز مرحوم اعتماد السلطنه در ضمن وقایع سنه ۱۲۱۰ هجری می نویسد:
« در این سال فرخنده فال حضرت همایون شهربار بیهمال به استدعای سران و بزرگان قاجار و علما و اعیان و حکمرانان ارادت شعار قبول تاجگذاری فرمودند و در دارالخلافه تاج کیانی از فرق مبارک سلطانی فری نو و فروغی تازه یافت . بازوبندهائی که مرصع و متکمل به الماس های دریای نورو تاج ماه شده بود از بازوی بانی وی پادشاهی بر قدر و قیمت خود فزود ، شرایط و لوازم این جشن سعید را ملازمان حضرت و هواخواهان وجود مسعود مبارک بلکه عموم رعایای ایران کاملاً مرعی و منظور نمودند و در جمیع بلاد ممالک محروسه بر منابر بنام همایون خطبه را مطرز و سکه را مزین داشتند . عالی ودانی به عرض تهنیت و تبریک میپرداختند و عیش و شادمانی را مجامع و محافل ساختند و بعضی از مورخین تاجگذاری اعلیحضرت شهرباری آقا محمد شاه را در آخر سال هزار و دویست و نه نوشته اند. » ص ۶۰ از جلد سوم منتظم ناصری .

مشخصات سکه‌های آقا محمدخان قاجار

آقا محمدخان قاجار در دین و مذهب خود بسیار متعصب بود و همواره شعارهای شیعی را بر روی سکه‌های طلا و نقره خود ضرب می‌کرد و بر روی سکه‌های وی کلمات لا اله الا الله ، محمد رسول الله علی ولی الله نقش بسته است و در بسیاری از موارد نیز با کلمات یا محمد ، یا علی در بالا یا در بالاوپائین سکه‌ها توسل می‌جست هرگز به نام صریح خود سکه نزنده و در برخی از سکه‌ها در بالا الملك الله یا در پائین سکه یا علی ولی الله ضرب خورده است.

نیز يك سکه از آقا محمدخان دیده شده که در روی سکه مصراع زیر آورده شده : (۱)

ناظم کار جهان سیم و زر است
و در پشت سکه نوشته شده :

یا عزیز ، ضرب نخوی ، ۱۲۱۰

که نخوی هما نوخی یا نوخا است که اکنون جزو آذربایجان شوروی است . در پشت سکه‌های آقا محمدخان یا نام ضرابخانه‌ها و تاریخ ضرب قید شده و یا اشعار زیر :

تازر و سیم در جهان باشد سکه صاحب الزمان باشد

تازر و سیم را نشان باشد سکه صاحب الزمان باشد

بر زر و سیم تا نشان باشد سکه صاحب الزمان باشد

شد آفتاب و ماه زرو سیم در جهان از سکه امام بحق صاحب الزمان

دارالضرب‌های آقا محمد خان قاجار

ضرابخانه سکه‌های طلا

آقا محمد خان سکه‌های طلا را منحصر آ در ضرابخانه شهرهای

زیر ضرب زده است :

- استر آباد	- قزوین
- ایروان	- رشت
- اصفهان	- شیراز
- کاشان	- تبریز
- خوی	- طهران
- کرمان	- یزد
- مازندران	

دارالضرب سکه‌های دیگر

برای ضرب سکه‌های نقره و فلوس مسی از ضربخانه های شهر های دیگر نیز علاوه بر شهرهای بالا استفاده می نمود که در جای خود مفصلاً توضیح داده می شود.

سکه‌های سورشارژ آقامحمدخان

آقامحمدخان بر روی سکه‌های خارجی مخصوصاً سکه های روسی نقره و مس سورشارژ زد و چند تا از آنها که بسیار زیبا و جالب است و نقش شیر ایستاده و شیر و خورشید (بدون شمشیر) و کلمات ضرب طبرستان و ضرب اصفهان، ضرب تبریز بر روی آنها ضرب مجدد خورده در دست است که در موقع خود عکس و تفصیل آنها را ملاحظه خواهید فرمود.

سجع مهر آقامحمدخان قاجار

فرامین آقا محمد خان بسیار نادر و کمیاب است و جز تعداد بسیار محدودی در دسترس نیست .

آنچه که باقی مانده نشان می دهد که این سلطان اوامر خود را با کلمات موجز و مختصر و ساده صادر می کرده در صدر فرمان بسم الله تعالی شانه نوشته می شد.

و با فرمان والاشد در ابتدای فرمان شروع می گردید و بر عکس تمام سلاطین صفوی و قاجار مهر سلطنتی را در پائین و خاتمه فرمان می زد و در

همانجا پای فرمان را تاریخ می نهادند سجع مهر آقا محمد خان بشرح زیر بود:

افوض امری الی الله عبده محمد

عکس مهر آقا محمد خان را از فرمانی که متعلق به مجموعه بسیار نفیس دوست محترم آقای محمد علی کریم زاده تبریزی است کپی کرده ایم. این فرمان خطاب به بابا خان قاجار در زمان حکمرانی ولایت فارس صادر شده و مورخ به ۱۲۱۰ است بطوریکه قبلاً اشاره شد بابا خان ولیعهد خان قاجار بوده و پس از وصول به مقام سلطنت بنام فتحعلی شاه خوانده شد.

این مهر بزرگتر از اندازه اصلی کلیشه شده تا خواندن آن آسان گردد برای استحضار از متن فرمان به مجله بررسیهای تاریخی شماره ۵ سال ۵ ص ۱۸۲ مراجعه فرمایند.

بنابر معروف از آقا محمد خان مهر دیگری نیز مانده که بادامی شکل است ولی بنده نویسنده تاکنون شخصاً ندیده ام.

عکس و مشخصات سکه‌های آقا محمد خان قاجار

روی سکه: تازروسیم را نشان باشد سکه صاحب الزمان باشد
پشت سکه: داخل ۸ ضلعی وسط ضرب کاشان در اطراف یا محمد و
رجب المرجب

سنه ۱۲۰۹

وزن: ۶۲/۳

محفوظ در موزه بریتانیا به شماره ۴۴۷

روی سکه: تازروسیم در جهان باشد سکه صاحب الزمان باشد
پشت سکه: ضرب دارالعلم شیراز در اطراف یا محمد و ۱۲۰۹
وزن: ۱۷۷/۸ محفوظ در موزه بریتانیا به شماره ۴۴۸

- روی سکه: تازروسیم در جهان باشد سکه صاحب الزمان باشد
 - پشت سکه: ضرب دارالعلم شیراز در بالا یا محمد در پائین ۱۲۰۹
 - وزن: نامعلوم از یک مجموعه خصوصی عکس برداری شده است

- روی سکه: تازروسیم در جهان باشد سکه صاحب الزمان باشد
 - پشت سکه: در بالا یا محمد وسط ضرب دارالسلطنه طهران پائین ۱۲۰۹
 - وزن ۲۵۲
 محفوظ در موزه ژاکشولمان شماره ۱۳۷

- روی سکه: برزروسیم تانسان باشد سکه صاحب الزمان باشد
- پشت سکه: دربالا یا محمد در وسط به خط طغری ضرر دارالعباد یزد
- سال ضرب: احتمالاً ۱۲۰۹
- وزن: ۴۴ محفوظ در موزه Thorborn

- روی سکه: لا اله الا الله، محمد رسول الله، علی ولی الله
- پشت سکه: یا محمد ضرب دارالسلطنه اصفهان
- وزن نا معلوم (باینکه محل ضرب بخوبی اصفهان خوانده می شود
- مرحوم رابینو آذرا اشتباهاً طهران خوانده است پروفیسور پوپ در صفحه ۱۴۸۱
- جلد ۱۲ کتاب خود می نویسد که این سکه در زمان خودش ۲۰ تومان ارزش
- داشت. (محفوظ در موزه آشمولتان)

— روی سکه: نقش يك طاووس از روبرو با پره‌ای باز کرده در وسط سینه
یا محمد

— پشت سکه: در بالا الملك الله وسط ضرب دارالسلطنه طهران پائین ۱۲۱۰
محفوظ در موزه آشمولثان (وزن نامعلوم)
(پروفسور پوپ بهای زمان رواج را پانصد تومان نوشته است)

— روی سکه: شیر خوابیده و خورشید از پشت وی طالع است در وسط
خورشید یا محمد و در زیر شیر یا علی

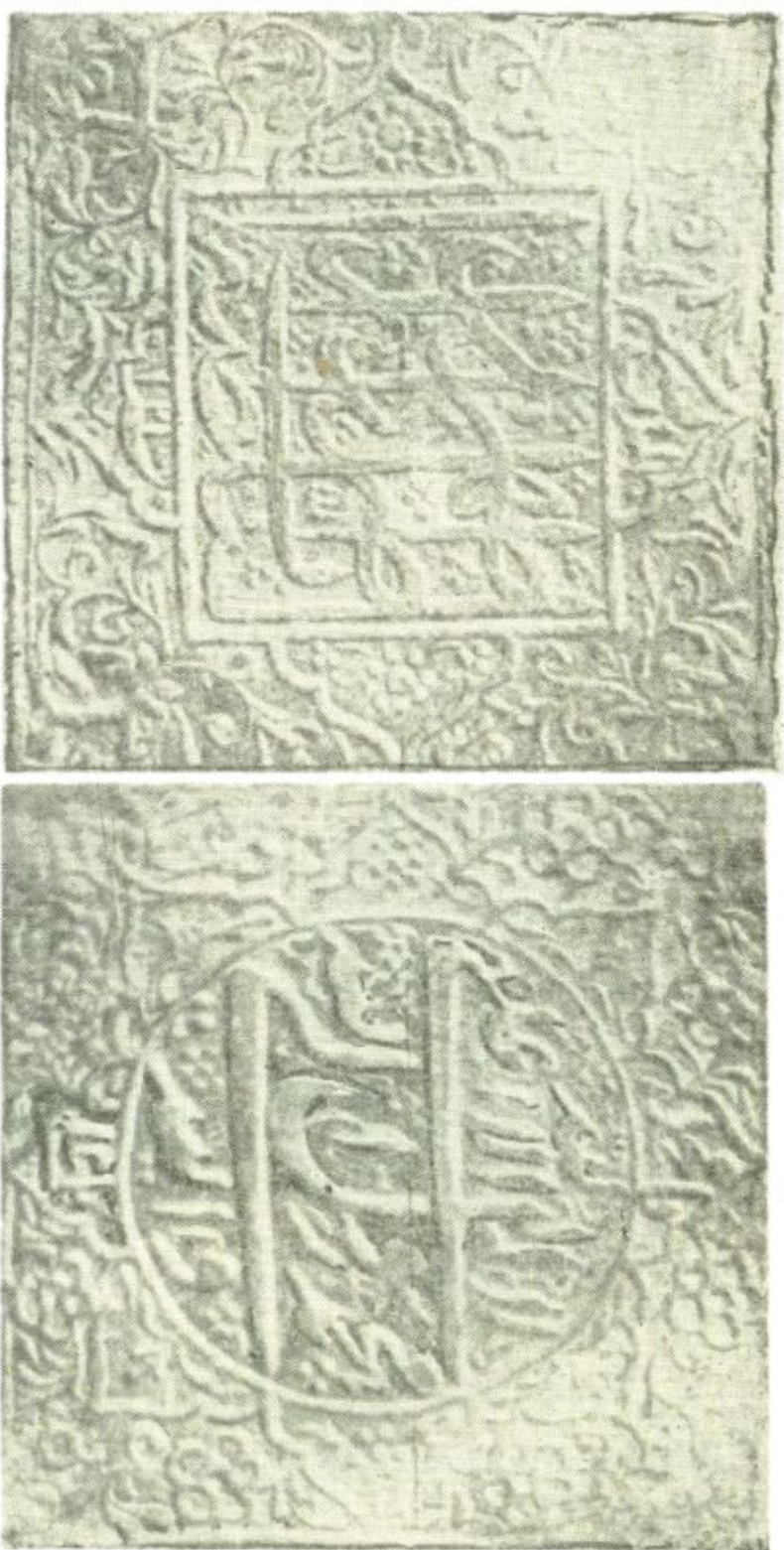
— پشت سکه: در بالا الملك الله در پائین ۱۲۱۰ وسط ضرب دارالسلطنه
طهران. مرحوم راینو متأسفانه محل ضرب را اشتباهاً اصفهان خوانده است.
(بناب نوشته پروفسور پوپ این سکه در زمان رواج پانصد تومان بهاداشته است)

— روی سکه: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله
 — پشت سکه: در بالا یا محمد در وسط ضرب دارالسلطنه طهران ۱۲۱۸
 — وزن: نامعلوم. درموزه آشمولتان محفوظ است بنا نوشته پوپ بهای
 رواج این سکه پانصد تومان بوده است.

— روی سکه: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله
 — پشت سکه: یا محمد ضرب دارالسلطنه طهران ۱۲۱۸
 — وزن: نامعلوم محفوظ در موزه آشمولتان
 بنا نوشته پروفیسور پوپ بهای رواج این سکه بیست تومان بوده است

این سکه بر خلاف سکه‌های معمولی مربع شکل است و در واقع رواج یکپوزار رومان قیمت داشته است بعقیده بنده این سکه نیست و شاید يك پلاك و نشان باشد

- روی سکه: در بالا یا محمد و در پایین: خدا و وسط دایره لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله

- پشت سکه: بالا الملك الله و پایین سنه ۱۲۱۰ وسط ضرب دار السلطنه طهران

این سکه را نیز بر و فسور پولپ اشتباهاً ضرب اصفهان خوانده است .

سکه‌های آقا محمد خان قاجار

که

در موزه ایران باستان محفوظ است

در زیر تعداد ۲۵ عدد سکه طلای آقا محمد خان قاجار معرفی می‌شود که در موزه ایران باستان، طهران محفوظ است و در شهرهای مختلف ایران (رشت - مازندران، یزد، تبریز) ضرب خورده و هر کدام ۴/۵ گرم (تقریباً) وزن دارند، طلای این سکه‌ها بسیار خالص و بطوریکه از شکل‌ها پیدا است زنده و برجسته و خوب مانده‌اند. این سکه‌ها از موزه گلستان منتقل شده‌است. و ما به لطف و عنایت بانوی دانشمند سرکار خانم دکتر ملکزاده بیانی موزه‌دار سابق قسمت سکه‌ها موفق به عکس برداری شده‌ایم.

تازروسیم درجهان باشد
سکه صاحب‌الزمان باشد

ضرب دارالمرز رشت

تازرووسیم درجهان باشد...

ضرب مازندران

تازرووسیم درجهان باشد...

ضرب دارالمهرز رشت

تازرووسیم درجهان باشد...

ضرب مازندران

تازروسیم درجهان باشد ...

ضرب دارالمرزشت

تازروسیم را نشان باشد...

ضرب زندران

تازروسیم درجهان باشد...

ضرب مازندران

تلزوسیم در جهان باشد...

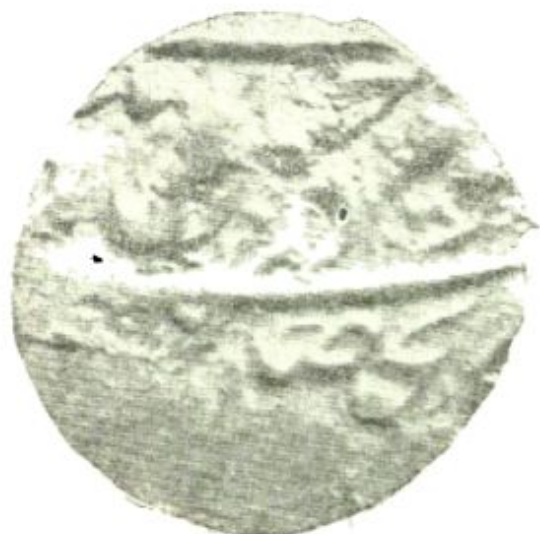
ضرب مازندران

تازروسیم در جهان باشد...

ضرب مازندران

شد آفتاب و ماه و زروسیم در جهان
از سکه امام بحق صاحب الزمان

ضرب دارالعباده یزد

تازروسیم در جهان باشد

ضرب دارالمرز دشت

تازروسیم در جهان باشد...

ضرب مازندران

تازروسیم در جهان باشد

درهالا یا محمد وسط ضرب دارالمرز دشت

تازروسیم درجهان باشد

ضرب مازندران

تازروسیم درجهان باشد

ضرب دارالمرز رشت

تازروسیم درجهان باشد...

ضرب مازندران

تازروسیم در جهان باشد...

دربالا یا محمد وسط ضرب مازندران

تازرو سیم در جهان باشد...

ضرب دادارمرز رشت

تا زروسیم در جهان باشد...

دربالا یا محمد وسط ضرب مازندران

تازروسیم درجهان باشد...

ضرب مازندران

تازرو سیم درجهان باشد...

ضرب دارالروز رشت

تازروسیم درجهان باشد...

در بالا یا محمد ضرب مازندران

تا زروسیم درجهان باشد...

ضرب مازندران

تا زروسیم درجهان باشد...

بالا یا محمد وسط ضرب مازندران

تا زروسیم درجهان باشد...

در بالا یا محمد وسط ضرب مازندران

چند توضیح

۱- عکس آقا محمدخان که در اول این کتاب آورده شده از کتاب معروف دو بوا فرانسوی است که در زمان فتحعلی شاه تدوین گردیده و عکسهای جالب آن کتاب عموماً نقاشی است، معلوم نیست چگونه صورت آقا محمدخان را که معمولاً بعلت خاصی بودن باید بدون ریش و کوسه باشد باریش کشیده است.

۲- برای استحضار از شرح زندگانی پر ماجرای آقا محمدخان قاجار و پدرش محمدحسن خان به منابع زیر می توان مراجعه کرد: رستم التواریخ، صدرالتواریخ، روضة الصفا، ناسخ التواریخ، جلد قاجاریه تاریخ ایران سرجان ملکم، جام جم، فرهاد میرزا معتمدالدوله، فارسنامه میرزا حسن فسائی، منتظم ناصری جلد سوم مجلدات مرآت البلدان، تاریخ قاجار واتسن (دو ترجمه آن به فارسی) و تواریخ دیگر قاجاریه.

۳- سلسله قاجاریه که پس از مرگ کریم خان (۱۱۹۳ هـ) و انقراض زندیه و افشاریه بدست آقا محمدخان قاجار تأسیس شد به سال ۱۳۰۴ شمسی با خلع احمد شاه قاجار آخرین پادشاه آن سلسله به رأی مجلس مؤسسان و مجلس شورای ملی پس از قریب ۱۵۰ سال حکمرانی منقرض گردید و سلطنت به سلسله پهلوی انتقال یافت.

۱۵۵۳۷۵۳۲۹۷۵۳۹
کتابخانه مرکزی دانشگاه

کتابخانه مرکزی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

این جزوه از کتاب مفصل (سکه های ایران از شاه اسماعیل اول تا امروز)
تألیف نویسنده خلاصه شده است

طهران، صندوق پستی ۲۲۵۵ تلفن ۳۹۱۳۸۷

